

Agenda

Teitl y cyfarfod:	Cyfarfod Bwrdd Cyhoeddus CNC
Dyddiad y cyfarfod:	Dydd Mercher, 21 Mai 2025
Amser y cyfarfod:	10am – 4.15pm

Amser	Eitem
-------	-------

Materion rhagarweiniol

10:00 Eitem 1. Dechrau'r cyfarfod

(5 munud)

- Croeso
- Datgan buddiannau
- Egluro trefn y cyfarfod

Noddwr a chyflwynydd: Syr David Henshaw (Cadeirydd)

Crynodeb: NODI unrhyw ddatganiadau o fuddiant.

Cyflawni Ein Cynllun – Archwiliad Dwfn Amcan Llesiant 2

10:05 Eitem 2. Cyflwyniad i Amcan Llesiant 2 a fideo amdano

(20 munud)

Noddwr: Sarah Jennings, Cyfarwyddwr Gweithredol Cyfathrebu, Cwsmeriaid a Masnachol
Cyflwynwyr: Ruth Gregg, Pwyllgor Newid Hinsawdd

Yn bresennol: Mary Lewis, Pennaeth Rheoli a Pholisi Adnoddau Naturiol; Clive Walmsley, Uwch-gynghorydd Arbenigol, Newid Hinsawdd a Datgarboneiddio; Ross Akers, Rheolwr, Cynllunio Strategol a Buddsoddi Perygl Llifogydd; Nicola Rimmington, Cynghorydd Arbenigol Arweiniol; Prosesau Ffisegol Morol ac Arfordirol a Rheoli'r Arfordir; Rick Park, Rheolwr Creu Cynefinoedd Cenedlaethol; Ruth Jenkins, Pennaeth Datblygiadau Cynllunio a Môrol

Crynodeb: Cyflwyniad i Amcan Llesiant 2 a fideo amdano; beth fydd y sesiwn ar Amcan Llesiant 2 yn ei gynnwys; cyd-destun y polisi hinsawdd

Cyfeirnod y papur: 25-05-B01 (cyflwyniad)

10:25
(55 munud)

Eitem 3. Trosolwg o Amcan Llesiant 2 a chynnydd yn ei gylch

Noddwr: Sarah Jennings, Cyfarwyddwr Gweithredol Cyfathrebu, Cwsmeriaid a Masnachol
Cyflwynwyr: Mary Lewis, Pennaeth Rheoli a Pholisi Adnoddau Naturiol; Clive Walmsley, Uwch-gynghorydd Arbenigol, Newid Hinsawdd a Datgarboneiddio; Ross Akers, Rheolwr, Cynllunio Strategol a Buddsoddi Perygl Llifogydd

Yn bresennol: Nicola Rimmington, Cynghorydd Arbenigol Arweiniol: Prosesau Ffisegol Morol ac Arfordirol a Rheoli'r Arfordir; Rick Park, Rheolwr Creu Cynefinoedd Cenedlaethol; Ruth Jenkins, Pennaeth Datblygiadau Cynllunio a Môrol

Crynodeb: Trosolwg o Amcan Llesiant 2 a'r cynnydd a wnaed gyda rhaglenni allweddol o dan bob thema Amcan Llesiant 2 a sesiwn holi ac ateb.

11:20
(150 munud)

Cinio ac ymweliad â safle

Yn bresennol: Nicola Rimmington, Cynghorydd Arbenigol Arweiniol: Prosesau Ffisegol Morol ac Arfordirol a Rheoli'r Arfordir; Rick Park, Rheolwr Creu Cynefinoedd Cenedlaethol; Huwel Manley, Pennaeth Gweithrediadau De Orllewin Cymru; Ross Akers, Rheolwr, Cynllunio Strategol a Buddsoddi Perygl Llifogydd; Ruth Jenkins, Pennaeth Datblygiadau Cynllunio a Môrol

Cynghorydd Arbenigol Arweiniol: Prosesau Ffisegol Morol ac Arfordirol a Rheoli'r Arfordir

13:50
(25 munud)

Eitem 4. Trafodaeth Strategol 1: Blaenoriaethu ein hymdrech i greu'r effaith fwyaf wrth ddarparu atebion ar sail natur i fynd i'r afael â newid hinsawdd

Noddwr: Sarah Jennings, Cyfarwyddwr Gweithredol Cyfathrebu, Cwsmeriaid a Masnachol
Cyflwynwyr: Mary Lewis, Pennaeth Rheoli a Pholisi Adnoddau Naturiol

Yn bresennol: Clive Walmsley, Uwch-gynghorydd Arbenigol – Newid Hinsawdd a Datgarboneiddio; Ross Akers, Rheolwr, Cynllunio Strategol a Buddsoddi Perygl Llifogydd; Nicola Rimmington, Cynghorydd Arbenigol Arweiniol: Prosesau Ffisegol Morol ac Arfordirol a Rheoli'r Arfordir; Rick Park, Rheolwr Creu Cynefinoedd Cenedlaethol; Ruth Jenkins, Pennaeth Datblygiadau Cynllunio a Môrol

Crynodeb: I drafod sut y gall CNC flaenoriaethu ymdrechion i gael yr effaith fwyaf ar ddarparu atebion ar sail natur i fynd i'r afael â newid hinsawdd

Cyfeirnod y papur: 25-05-B02 (Cyflwyniad)

**14:15
(25 munud)**

Eitem 5. Trafodaeth Strategol 2: Ein rôl ar y tir yn ein gofal

Noddwr: Sarah Jennings, Cyfarwyddwr Gweithredol Cyfathrebu, Cwsmeriaid a Masnachol

Cyflwynwyr: Rachel Chamberlain, Pennaeth Dros Dro Stiwardiaeth Tir; Andrew Wright, Uwch-gynghorydd Arbenigol, Iechyd Planhigion ac Ymchwil Trosglwyddo Gwybodaeth

Yn bresennol: Mary Lewis, Pennaeth Rheoli a Pholisi Adnoddau Naturiol; Clive Walmsley, Uwch-gynghorydd Arbenigol, Newid Hinsawdd a Datgarboneiddio; Ross Akers, Rheolwr, Cynllunio Strategol a Buddsoddi Perygl Llifogydd; Nicola Rimmington, Cynghorydd Arbenigol Arweiniol: Prosesau Ffisegol Morol ac Arfordirol a Rheoli'r Arfordir; Rick Park, Rheolwr Creu Cynefinoedd Cenedlaethol; Ruth Jenkins, Pennaeth Datblygiadau Cynllunio a Môrol

Crynodeb: I drafod sut y gall CNC gyfrannu atebion ar sail natur i newid hinsawdd drwy reoli'r tir yn ein gofal.

Cyfeirnod y papur: 25-05-B03 (Cyflwyniad)

**14:40
(25 munud)**

Eitem 6. Trafodaeth Strategol 3: Rhwystrau a chyfleoedd mewn perthynas â chyflawni'r blaenoriaethau ar gyfer cyflawni atebion ar sail natur

Noddwr: Sarah Jennings, Cyfarwyddwr Gweithredol Cyfathrebu, Cwsmeriaid a Masnachol

Cyflwynwyr: Clive Walmsley, Uwch-gynghorydd Arbenigol – Newid Hinsawdd a Datgarboneiddio

Yn bresennol: Mary Lewis, Pennaeth Rheoli a Pholisi Adnoddau Naturiol; Ross Akers, Rheolwr, Cynllunio Strategol a Buddsoddi Perygl Llifogydd; Nicola Rimmington, Cynghorydd Arbenigol Arweiniol: Prosesau Ffisegol Morol ac Arfordirol a Rheoli'r Arfordir; Rick Park, Rheolwr Creu Cynefinoedd Cenedlaethol; Ruth Jenkins, Pennaeth Datblygiadau Cynllunio a Môrol

Crynodeb: I drafod y rhwystrau allweddol a'r hyn y mae CNC yn ei wneud i'w goresgyn.

Cyfeirnod y papur: 25-05-B04 (Cyflwyniad)

15:05
(20 munud)

Egwyl

15:25
(20 munud)

Eitem 7. Crynodeb ac adborth

Noddwr: Sarah Jennings, Cyfarwyddwr Gweithredol Cyfathrebu, Cwsmeriaid a Masnachol
Cyflwynwyr: Mary Lewis, Pennaeth Rheoli a Pholisi Adnoddau Naturiol; Clive Walmsley, Uwch-gynghorydd Arbenigol, Newid Hinsawdd a Datgarboneiddio

Yn bresennol: Ross Akers, Rheolwr, Cynllunio Strategol a Buddsoddi Perygl Llifogydd; Nicola Rimmington, Cynghorydd Arbenigol Arweiniol: Prosesau Ffisegol Morol ac Arfordirol a Rheoli'r Arfordir; Rick Park, Rheolwr Creu Cynefinoedd Cenedlaethol; Ruth Jenkins, Pennaeth Datblygiadau Cynllunio a Môrol

Crynodeb: I roi crynodeb o'r themâu allweddol a'r argymhellion o'r trafodaethau

15:45
(15 munud)

Eitem 8. Dull eirioli ar gyfer Amcan Llesiant 2

Noddwr: Sarah Jennings, Cyfarwyddwr Gweithredol Cyfathrebu, Cwsmeriaid a Masnachol
Cyflwynwyr: Meinir Wigley, Pennaeth Cyfathrebu a Thrawsnewid Digidol

Yn bresennol: Mary Lewis, Pennaeth Rheoli a Pholisi Adnoddau Naturiol; Clive Walmsley, Uwch-gynghorydd Arbenigol, Newid Hinsawdd a Datgarboneiddio; Ross Akers, Rheolwr, Cynllunio Strategol a Buddsoddi Perygl Llifogydd; Nicola Rimmington, Cynghorydd Arbenigol Arweiniol: Prosesau Ffisegol Morol ac Arfordirol a Rheoli'r Arfordir; Rick Park, Rheolwr Creu Cynefinoedd Cenedlaethol; Ruth Jenkins, Pennaeth Datblygiadau Cynllunio a Môrol

Crynodeb: Er mwyn i'r Bwrdd DRAFOD eu barn ar y dull a amlinellir a chyflwyno enghraifft ymarferol i brofi a mireinio model CNC.

Cyfeirnod y papur: 25-05-B05

16:00
(10 munud)

Eitem 8. Sut wnaethon ni berfformio yn y cyfarfod hwn?

Noddwr: Syr David Henshaw, Cadeirydd

Crynodeb: Adolygiad o'r cyfarfod

16:10
(5 munud)

Eitem 9. Unrhyw fater arall

16:15

Cau'r cyfarfod

16:15

(45 munud)

Cyfarfod y Cyfarwyddwyr Anweithredol

Papur Bwrdd CNC

Dyddiad y cyfarfod:	Rhowch ddyddiad
Teitl y papur:	Rhowch deitl yma
Cyfeirnod y papur:	25-05-B05
Noddwyd y papur gan:	Sarah Jennings
Paratowyd y papur gan:	Meinir Wigley a Lynette Bowley
Cyflwynwyd y papur gan:	Meinir Wigley a Lynette Bowley
Diben y papur	Trafodaeth
Crynodeb	Mae'r papur hwn yn ceisio barn y Bwrdd ar y dull graddol â ffocws hwn i brofi a mireinio ein model.

Cefndir

1. Yn ein cynllun corfforaethol hyd at 2030, fe wnaethom ymrwymo i gamu'n fwy hyderus i rôl eiriolaeth, gan ddefnyddio ein harbenigedd a'n tystiolaeth i lunio'r systemau ehangach sy'n effeithio ar ganlyniadau amgylcheddol. Mae hyn yn cynnwys dylanwadu ar benderfynwyr cenedlaethol a lleol, arweinwyr sectorau, a'r cyhoedd ehangach ar faterion a fydd yn diffinio dyfodol cymunedau ac amgylchedd Cymru.
2. Fe wnaethon ni gyflwyno papur i'r Bwrdd ym mis Medi 2023 yn wreiddiol, yn amlinellu ein dull bwriadedig o ymdrin ag eiriolaeth ar y pryd, a'r themâu awgrymedig y byddem yn mynd i'r afael â nhw. 'Dim mwy o fawn', bwyd, a Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus oedd y rhain.
3. Yn dilyn cyfnod o newid yn CNC, rydym wedi manteisio ar y cyfle i adolygu'r dull awgrymedig hwnnw, gan sicrhau ei fod wedi'i ymgorffori yn ein dull materion allanol ehangach, ac ailystyried y themâu posibl y dylem eu dilyn.
4. Yng nghyfarfod diwethaf y Bwrdd, cytunwyd bod eiriolaeth CNC yn ymwneud â dylanwadu ar y systemau, y polisïau a'r penderfyniadau sy'n llunio amgylchedd Cymru, drwy fod yn bob un o'r canlynol:

- Dan arweiniad polisi – Defnyddio tystiolaeth a mewnwleddiad i ddylanwadu ar Lywodraeth Cymru, partneriaid a rheoleiddwyr drwy gydol y flwyddyn.
 - Wedi'i gyrru gan randdeiliaid – Adeiladu cynghreiriau a gweithio ar y cyd i alinio ein blaenoriaethau â rhai sectorau ehangach.
 - Strategol a gwleidyddol – Datblygu perthnasoedd dibynadwy â gweinidogion, ASau, gweision sifil ac eraill i lunio cyfeiriad cenedlaethol.
 - Yn seiliedig ar le – Ymgysylltu'n rhanbarthol â chymunedau, partneriaid cyflawni ac arweinwyr lleol i gysylltu polisi cenedlaethol ag effaith leol.
 - Ymwybodol o ymgyrchoedd – Defnyddio adegau fel etholiad y Senedd i godi uchelgais, tyfu cefnogaeth, a sicrhau bod blaenoriaethau amgylcheddol yn cael eu hadlewyrchu mewn maniffestos a'r rhaglen lywodraethu.
5. Mae'r papur hwn yn nodi sut rydym yn bwriadu cychwyn dull eiriolaeth strwythuredig o fewn y sefydliad, gan ystyried ein bod wedi mynd trwy gyfnod o newid.

Ein dull o weithredu

6. Mae ein dull newydd ar gyfer eiriolaeth yn cynnig:
- **Alinio ymdrechion eiriolaeth yn uniongyrchol â'n hamcanion llesiant**, gan sicrhau bod ein gweithgaredd dylanwadu wedi'i seilio ar flaenoriaethau corfforaethol, yn osgoi newid y genhadaeth, ac yn cefnogi cyflawniad. Mae'r aliniad hwn yn cryfhau atebolrwydd ac yn darparu rhesymeg glir dros ein llais ar unrhyw fater penodol.
 - **Dechrau gydag ymgyrchoedd wedi'u targedu** sy'n canolbwyntio ar faterion arwahanol, effaith uchel sy'n bwysig i gymunedau a natur. Bydd yr ymgyrchoedd cychwynnol hyn yn ein galluogi i adeiladu momentwm, profi ffyrdd o weithio, a datblygu gallu sefydliadol mewn ffordd reoledig – gan ddysgu beth sy'n apelio at gynulleidfaoedd allanol a beth sy'n sbarduno newid.
 - **Sefydlu mecanwaith cydlynu mewnol strwythuredig** i sicrhau cysondeb ar draws cyfarwyddiaethau a swyddogaethau. Bydd hyn yn helpu i osgoi dyblygu, blaenoriaethu ymdrech, a sicrhau negeseuon a thôn gyson. Bydd hefyd yn cefnogi cynllunio busnes, gan sicrhau bod gwaith dylanwadu yn cael adnoddau priodol ac yn cael ei werthuso'n briodol.
 - **Ymgysylltu ag eraill yn barchus ac yn adeiladol**, gan gydnabod ein bod yn un llais ymhlith llawer. Lle mae eraill mewn gwell sefyllfa i arwain ar fater, byddwn yn eu cefnogi ac yn rhoi mwy o lais iddynt. Lle mae CNC yn dod â gwybodaeth, tystiolaeth neu gyfreithlondeb nodedig, byddwn yn camu ymlaen yn hyderus. Ein nod yw ychwanegu gwerth – nid sŵn – at y ddadl.

Bydd y dull eiriolaeth llawn yn cael ei gymryd i'r Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid ym mis Mehefin. Felly, rydym yn gofyn i'r Bwrdd drafod y cynnig cychwynnol hwn ar gyfer dull graddol â ffocws ar gyfer eiriolaeth sy'n cyd-fynd â'n amcanion llesiant ac yn gosod CNC fel llais cryf a chredadwy dros newid systemig i gefnogi'r argyfyngau hinsawdd, natur a llygredd.

Treialu'r dull

7. Rydym yn cynnig dechrau gydag ymgyrchoedd wedi'u targedu sy'n deillio o'r camau i'w cymryd a nodir o dan ein hamcanion llesiant ac yn bwriadu profi ein dull awgrymedig gydag Amcan Llesiant 2: Mae cymunedau yn gallu gwrthsefyll y newid yn yr hinsawdd.
8. Byddwn yn cyflwyno cysyniad eiriolaeth enghreifftiol ar gyfer maes ffocws posibl a nodwyd, y gallwn ei ddefnyddio i brofi ein llais, meithrin gallu, a dylanwadu ar newid system ehangach.

Cwestiynau i'r Bwrdd eu hystyried

- a) Ydych chi'n cefnogi cyfeiriad a strwythur cyffredinol y dull eiriolaeth gam wrth gam arfaethedig?
- b) Ydych chi'n gyfforddus â'r dull arfaethedig o ddewis a phrofi themâu, neu a fydddech chi'n awgrymu unrhyw welliannau?
- c) Sut gall y Bwrdd gefnogi datblygiad llais eiriolaeth hyderus, cydlynol a chydweithredol ar gyfer CNC orau?

Risgiau, y parodrwydd i dderbyn risg a chyfleoedd

- 9 Gofynnir i'r Bwrdd roi adborth ar y risgiau a'r cyfleoedd sy'n gysylltiedig â'r gwaith hwn.
- 10 Efallai na fydd aelodau'r Bwrdd yn cytuno â'r dewisiadau thema ac yn awgrymu rhai eraill, e.e. ansawdd dŵr.
- 11 Os na fyddwn yn dilyn ein huchelgeisiau o ran eiriolaeth, gallai fod yn gyfle a gollwyd i ddylanwadu ar systemau cenedlaethol yn ystod cyfnod o newid, peri risg i'n henw da yn sgil peidio â defnyddio ein llais yn effeithiol, ac arwain at golli momentwm wrth gyflawni yn erbyn ymrwymïadau ein cynllun corfforaethol ein hunain.
- 12 Mae risg y gallem gael ein herio gan eraill a allai gredu ein bod yn camu i diriogaeth lle maen nhw'n teimlo nad ydym yn perthyn. Ein nod yw lliniaru'r risg hon drwy ddechrau'n fach, cydlynu'n fewnol a monitro effaith.

Cyfleoedd

- Dylanwad mwy ar yr amgylchedd polisi sy'n effeithio ar ganlyniadau ym myd natur a'r hinsawdd
- Perthnasoedd cryfach â chyrff a sectorau cyhoeddus eraill
- Mwy o amlygrwydd i CNC fel llais dibynadwy sy'n cael ei arwain gan dystiolaeth
- Cydweddu ag Adroddiad Cenedlaethau'r Dyfodol

Goblygiadau ehangach

- (a) **Amcanion llesiant:** Mae'r dull eiriolaeth wedi'i alinio'n uniongyrchol â'n hamcanion llesiant a'r camau i'w cymryd o dan bob un.
- (b) **Cyllid:** Ar hyn o bryd, nid oes unrhyw oblygiadau ariannol ychwanegol uniongyrchol. Efallai y bydd angen cynllunio adnoddau ar gyfer camau yn y dyfodol.
- (c) **Goblygiadau o ran adnoddau:** Bydd hyn yn cael ei gyflawni o fewn adnoddau staff presennol.
- (d) **Cydraddoldeb:** Amherthnasol
- (e) **Diogelu data:** Ni chanfuwyd unrhyw broblemau diogelu data ar hyn o bryd. Nid oes unrhyw ddata personol yn cael ei brosesu.

Y camau nesaf

- 13 Rydym yn bwriadu cyflwyno'r dull eiriolaeth llawn i'r Pwyllgor Pobl a Chwsmeriaid ym mis Mehefin i'w drafod a'i gymeradwyo, a'i gyflwyno'n ôl i'r Bwrdd yn ddiweddarach yn y flwyddyn.
- 13 Yna byddwn yn dechrau cynllunio ymgyrch fanwl yn seiliedig ar ein meysydd ffocws cychwynnol, gan gynnwys dadansoddi tystiolaeth.

Argymhelliad

- 14 Bod y Bwrdd yn cymeradwyo'r dull eiriolaeth bwriadedig hwn.

Rhestr atodiadau

Darparwch unrhyw wybodaeth ategol:

Y broses gymeradwyo/ymgynggori

Y broses gymeradwyo/ymgynggori Cyfrifoldeb: Pwy sydd wedi datblygu'r papur/proses, a phwy sydd wedi rhoi mewnbwn?	Lynette Bowley Meinir Wigley
Yn atebol: Pwy sy'n atebol am y gymeradwyaeth derfynol? Pwy fydd yn cymeradwyo, neu pwy y gofynnir iddo gymeradwyo?	Prif Weithredwr
Ymgynghori: Â phwy yr ymgynghorwyd hyd yma? Pan fydd angen cymeradwyaeth, a ydyw hon ar waith? A fydd angen ymgynghori pellach?	Ymgynghorwyd â Sarah Jennings a Phil Williams hyd yn hyn. Bydd angen ymgynghori ymhellach â chydweithwyr mewn meysydd penodol o'r busnes lle rydym yn bwriadu canolbwyntio ein heiriolaeth hefyd.
Hysbysu: Pwy sydd wedi cael gwybod neu pwy sydd angen ei hysbysu ymhellach am y gwaith?	Bydd angen hysbysu'r Tîm Gweithredol a'r Tîm Arwain.